

İnşaat yavaş da olsa yoluna devam ediyor

Yavuz Işık
THBB Yönetim Kurulu Başkanı
President

Son yıllarda hazır beton, çimento ve demir gibi önemli inşaat malzemelerindeki fiyat artışlarının inşaat maliyetlerini anormal derecede arttırdığı ve

bunun da inşaat sektörünü olumsuz şekilde etkilediği yönündeki iddialar zaman zaman tartışma konusu olmaktadır. Bu tartışmalarda genellikle hazır beton ya da diğer inşaat malzemelerinin fiyatlarındaki artışın inşaat yapım maliyetlerinde neredeyse eş değer ya da daha fazla etkiye sahip olduğu iddia edilmektedir. THBB olarak hazır betonun bina yapım maliyetine olan etkisini resmî, güvenilir ve sorgulanabilir veriler kullanarak ortaya koyan bir rapor hazırladık. "Hazır Betonun Bina Yapım Maliyetine Etkisi Raporu", önemli bir yapı malzemesi olan betonun toplam bina yapım maliyeti içindeki oranının yaklaşık %6 seviyesinde olduğunu gösterdi. Raporumuzu sektörümüzle ilgili herkesle paylaştık.

Ülkemizde, 2019 yılı verilerine göre 67 milyon m³ hazır beton üretilmiştir. Bir transmikserin ortalama 8 - 10 m³ hazır beton taşıdığı ön görülürse yılda yaklaşık 7,5 milyon sefer yapılarak hazır beton tesliminin gerçekleştirildiği ortaya çıkmaktadır. Bu denli büyük bir organizasyonu mümkün olduğunca hatasız ve en verimli şekilde yürütmek hem üretici hem de kullanıcı için çok önemlidir. Hem teklif alma süreçlerinde destekleyici olması hem de beton üreticisi ve kullanıcısının herhangi bir sorun ve gecikme ile karşılaşmaması için "Hazır Betonun Siparişi Rehberi" hazırladık. Bu rehberimizi de bütün paydaşlarımıza duyurduk. Birliğimiz kurulduğu günden bu yana kongreleri, eğitimleri, seminerleri, der-

gisi, www.thbb.org web sitesi, sosyal medya kanalları ve teknik yayınlarıyla beton hakkında en doğru ve en güncel bilgileri sağlıyor ve paylaşıyor. Bu iletişim araçlarına, mevcut www.thbb.org web sitesine ilave olarak yeni bir web sitesi ekledik. Beton ve beton ile ilgili bütün konularda teknik içerikleri barındıran eğitim ve bilgi paylaşımı amacıyla www.thbbakademi.org adresinde hizmete sunduğumuz THBB Akademi web sitemizin, akademisyenlerin, öğrencilerin, sektör çalışanlarının, mühendislerin kısaca beton ve bileşenleriyle ilgili bilgi arayan herkesin başvuracağı bir kaynak olmasını hedefliyoruz.

Üyesi ve Bölgesel Sistem Operatörü olduğumuz İsviçre merkezli Beton Sürdürülebilirlik Konseyi (CSC) Belgelendirmesi ile ilgili önemli gelişmeler kaydedildi. CSC Belgelendirmesi Amerikan Yeşil Binalar Konseyinin (US Green Building Council) sür-

dürülebilir yeşil bina değerlendirme sistemi LEED tarafından tanındı. Böylece, CSC Belgeli betonu tercih eden projeler LEED'den ekstra puan kazanabilecek.

Sektörümüzün gelişimi ve sorunlarımızın çözümü için çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bu doğrultuda, Teknik Komite ile Çevre ve İş Güvenliği Komitesi toplantılarımızı kasım ve aralık aylarında telekonferans yöntemiyle gerçekleştirdik. Toplantılarımızda, sektörümüzü ilgilendiren önemli konuları görüşerek kararlar aldık.

Sektörümüzden gelen yoğun talep üzerine Şantiyede İmalat Kusurları, Sıcaklık Kontrollü Beton Dökümü, Çatlaklar, Derzler ve Güncel Onarım Yöntemleri Seminerimizi çevrim içi gerçekleştirdik. Prof. Dr. Mehmet Ali Taşdemir'in konuk olduğu web seminerine sektörümüz yoğun ilgi gösterdi. İMO Tekirdağ Şubesinin düzenlediği web seminerine konuk

Construction keeps on, albeit slowly

The economy of Turkey still keeps on despite the pandemic. Nevertheless, this performance must not be expected to continue in the same way following the elimination of the impact of low interest and currency rates. We will inevitably encounter a significant slowdown in the economic activity in particular at the beginning of 2021. Construction is the first sector to be affected by high interests. The construction sector that navigated a course in parallel with the growth that took place in the overall economy in the third quarter will grow in the last quarter of this year as well. The Ready Mixed Concrete Index also shows that the construction continues its way in the last quarter. However, the sector is expected to slow down because of the impact of the contracting domestic demand, high interests, and geopolitical risks in 2021.

olduk ve "Beton Teknolojisi ve Soğuk Havada Beton Dökümü" konusunda bilgiler paylaştık. İMO Ankara Şubesinin düzenlediği web seminerine konuk olarak "Beton Teknolojisi ve Betonun Doğru Siparişi" konusunda katılımcıları bilgilendirdik.

Elektronik Beton İzleme Sistemi (EBİS) ve e-irsaliye sistemiyle ilgili gelişmeleri de yakından takip ediyoruz. Sahada yaşanan sorunlar ve bunlara ilişkin alınması gereken çözümler için Bakanlık nezdinde girişimlerde bulunduk. Uygulamadan kaynaklanabilecek sorunların hızlıca giderilmesi için Bakanlığımızın sektör temsilcileriyle sıkı temasta olmasını ve gerektiğinde değişiklikler yaparak EBİS'in sürekli gelişime açık tutulmasını bekliyoruz.

Sektörümüzü bütün platformlarda temsil etmeye, etkinlikleri ve gelişmeleri yakından izlemeye devam ediyoruz. Uluslararası ortaklarından biri olarak desteklediğimiz, çevrim içi düzenlenen Küresel Beton Zirvesi'ne (Global Concrete Summit), CSC'nin çevrim içi düzenlediği Paydaşlar Çalıştayı'na ve ERMCO'nun düzenlediği Beton Sürdürülebilirlik Belgelendirme konulu web seminerine katıldık. KÜB'ün düzenlediği toplantıya konuk olarak ekonomi, inşaat ve hazır beton sektörleriyle ilgili değerlendirmelerde bulunduk ve 2021 yılı öngörülerimizi paylaştık. Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu üyesi olduğumuz Türkiye Deprem Vakfının Yunan Beton Araştırmaları Derneği ile birlikte düzenlediği, İzmir ve Sisam Adası'nı etkileyen 6,7 büyüklüğündeki depremin sonuçlarının değerlendirildiği web seminerine katıldık. Bu yıl çevrim içi düzenlenen Hindistan İnşaat Haftası'na katılarak "COVID-19'un Türk Hazır Beton Sektörüne Etkileri ve Örnek Uygulamalar" başlıklı bir sunum yaptık.

Son aylarda yaptığımız çalışmalarını özetledikten sonra ekonomik değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Kur, faiz ve pandemi gelişmeleri ekseninde yürüyen bir kış dönemi bizi bekliyor. 2021'in ikinci çeyreğinde ancak önümüzü görebileceğimizi tahmin ediyorum.

Küresel riskler kadar Türkiye'ye özel riskler de hâlen masanın üzerinde duruyor. Son yapılan AB liderler zirvesinde, alınan kararın uygulanması mart ayına kaldı. Kararda dikkati çekici olan nokta, AB liderlerinin Türkiye'ye karşı izlenecek yol konusunda ABD ile eş güdüm içinde hareket edeceklerini duyurması oldu. Aynı zamanda ABD'de 2021 yılı savunma bütçesi görüşmelerinde Türkiye'ye yönelik yaptırım kararı çıktı. Bu çerçevede hem ABD hem de AB ile olan ilişkilerde Türkiye'ye özgü riskler önümüzdeki dönemde yine bizi bekliyor. Ancak söz konusu iki olası risk de yeni değildir ve öncesinde de Türkiye bu haksız uygulamalara maruz kalmıştı. Tek başına bu iki riskin ekonomimizi olumsuz etkilemesi çok da mümkün değildir. Sorun bu iki dış politika kaynaklı riskin diğer ekonomik olumsuzluklarla birlikte okunması durumunda ortaya çıkacaktır. Ne var ki; özellikle pandemiye karşı aşılama çalışmalarında ortaya çıkacak pozitif resim küresel yatırımcıların risk iştahını artıracak, bu da diğer etkenlerin geri plana atılmasına imkân tanıyacaktır.

Bunun için ekonomi yönetiminin yüksek faiz politikasından en az 1 yıl taviz vermeyeceğini düşünüyoruz. Talebi daraltıp, dış ticareti dengeleyip, artan sıcak para ile kuru dengeleyecek sıkıstırıcı para politikasını uygulamaya devam edecektir. Söz konusu politikanın uygulanacağını anlaşılmasından sonra uluslararası kuruluşlar Türkiye'nin 2021 büyüme tahminlerini aşağı çekti. JP Morgan 2021 yılında Türkiye için %3,6 olarak öngördüğü büyüme tahminini 3,0'a çekti. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ise 2021 büyüme tahminini %3,9'dan %2,9'a düşürdü. Azalan talep ve kurun dizginlenmesi beraberinde enflasyonu da baskılayacaktır ki ancak bu şekilde kalıcı bir faiz indiriminin kapısı aralanabilecektir. Bunun da önümüzdeki en az 1 yıllık süreye yayılacağını tahmin ediyoruz.

Tüm bu gelişmeler sonrasında Türkiye ekonomisi pandemiye rağmen hâlen yoluna devam ediyor. Ne var ki düşük faiz ve kurun etkisinin ortadan kalkması sonrasında bu performansın aynı şekilde devam etmesi beklenmemelidir. Özellikle 2021 başında ekonomik aktivitede önemli bir yavaşlama kaçınılmaz olarak karşımıza çıkacaktır. Yüksek faizden ilk etkilenen olan sektör de inşaatır. 3. çeyrekte ekonomi genelindeki büyümeyle paralel bir seyir sergileyen inşaat sektörü bu yılın son çeyreğinde de büyüyecektir. Hazır Beton Endeksi de son çeyrekte inşaatın yoluna devam ettiğini göstermektedir. Ancak 2021 yılında daralan iç talep, yüksek faiz, jeopolitik risklerin etkisi ile sektörün yavaşlaması beklenmektedir.

Bu yılın haziran ayından itibaren başlayan rüzgâr inşaat sektörü açısından hâlen dinmemiş olup, sektörün yelkenlerini şişirmesine imkân tanımaktadır. Yılın son çeyreğinde bu etkinin azalmış olduğu görülmekle birlikte inşaat sektörü, yılı pozitif tarafta kapatmıştır.

İnşaat sektörü diğer sektörlerle kıyasla kırılabilirliği çok daha yüksek bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Faiz haddine duyarlılığı nedeniyle diğer sektörlerden çok daha hızlı şekilde makro değişkenlerden etkilenmekte ve etkilenme süresi diğer sektörlerle kıyasla daha yüksek olmaktadır. Özellikle faiz düzeyinin yükseldiği önümüzdeki dönemde konut talebine olan ilgi azalacaktır. Ancak diğer taraftan deprem kuşağı üzerindeki ülkemizin konut stokunun yenilenmesi gerekmektedir ki bu süreçte hükümetimizin önümüzdeki dönemde aktif bir politika izlemesi beklenmektedir. İstihdam da ortaya çıkan bozulmanın çözümünde de inşaat sektörü anahtar rol oynayacaktır. İnşaat sektörü pandemi öncesinde 8 çeyrek daraldığı için hâlihazırda çok ciddi bir istihdam potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır. Bu potansiyelin kullanılabilmesi için inşaat sektörünün kendi hâline bırakılmaması gerekmektedir. Zira bu yılın haziran ayından itibaren başlayan hareketlilikteki yavaşlamayı konut satış rakamlarından takip edebiliyoruz. Haziranda 200 bini geçen konut satış rakamı aralıkta yaklaşık 100 bine gerilemiştir. İpotekli konut satışları pandeminin başındaki rakamlara gerilemiştir. Söz konusu işaretlerin dikkatli bir şekilde okunması gerekmektedir.